

Aningaaserivimmik, kalaallinik tamakkiisumik amerlanerussuteqartunilluunniit pigineqartussamik, pilersitsinissamut periarfissanik nalunaarusiornissamut Naalakkersuisut peqquneqarnissaannut Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiaq ukioq 2025 aallartinnerani Inatsisartunut agguanneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Jens Napaattoq, Naleraq)

Akissuteqaat

(Inuutissarsiornermut, Niuernermut, Aatsitassanut, Inatsisit Atuutsinneqarnerannut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Siullermeerineq

Aningaasat maani nunatsinni pilersinneqartut aamma maani nunamiiginnarnissaat, siunnersuuteqartup qulakkiissallugu kissaatigaa. Kissaat tamanna paasinarpoq. Siunnersuuteqartup oqaatigaa, aningaaserivimmik kalaallinit pigineqartumik pilersitsineq anguniakkamik anguseqataasinnaasoq. Aningaaserivik pisortanit pilersinneqarlunilu pisortanit ingerlanneqassanersoq, imaluunniit piginnittut attuumassuteqarnissaannut piunasaqaatissiisumik inatsisiliortoqarnissaa kissaatigineqarnersoq, siunnersuummi toqqaannartumik allassimanngilaq. Siullertut taaneqartoq akissuteqaammi aallaavigineqarpoq.

Naalakkersuisut inuussutissarsiutinut politikkiatigut ukiuni kingullerni siunnerfigineqarpoq, pisortat inuussutissarsiutinut akuunerat annikillisinneqassasoq. Suliffeqarfiit nutaat pisortat ingerlatseqatigiiffiutaannit ataatsimit, amerlanerusunilluunniit annertuumik unammillerneqaratannikkunik, taakkununga aningaasaliinissamut pitsaanerusumik tunngavissaqartitsinissaq tassani aallaavigineqarpoq. Naalakkersuisut nalilerpaat, aningaaserivimmik ingerlatsineq pisortanit qitiusumik suliassaangitsoq.

Nunami aningaaseriviit massakkut marluupput, taamaalillunilu taakkua maani nunami aamma akileraartarlutik. Namminersorlutik Oqartussat pisortanit tamakkiisumik, ilaannakortumilluunniit pigineqartumik aningaaserivimmik pilersitsissappata, tamanna najukkami aningaaserivinnut pioreersunut unammilleqatigiinnermik equitsinerussaaq.

Maani nunami sullitanut tunngaviusup killeqarnera oqallinnermi matumani eqqarsaatigineqassaaq, innuttaasullu imaluunniit inuussutissarsiutillit aningaaserivimmut aalajangersimasumut pituttussallugit Naalakkersuisut kissaatiginngilaat. Tassunga tunngatillugu Naalakkersuisut isumaqarput, innuttaasut ataasiakkaat namminneq aalajangiisinaanatitaaneritut annertuumik akuliunnerussasoq.

Taassumap saniatigut aningaaserivimmik pilersitsisoqassappat, tamanna nunap karsianit annertuumik aningaasartuuteqarnermik kinguneqassaaq. Illutassaanut, atorfinitsisinissanullu aningaasartuuteqarnissaq pisariaqartinneqaannarani aamma

akiliisinnaassuteqarnissap, akissaqarnissap, sillimmateqarnissamullu piumasaqaataasup naammassinissaata qulakkeernissaanut aningaasartuuteqarnissaq pisariaqartinneqassalluni. Naggaterpiaanili pingaarnersiutinissaq soorunalimi apeqqutaassaaq. Naalakkersuisut isumaqarput, nunap karsiani aningaasaatit ukiuni tulliuttuni allatut atorneqarunik pitsaanerussasoq. Aningaaseriveqarneq aarlerinartoqarpoq, nunallu karsianut aarlerinassuseq annertusassallugu Naalakkersuisut kissaatiginnilaat.

Siunnersuuteqartup nassuiaatigisaatut, pisortat pigisaannik aningaaserivimmik pilersitsinissaq siornatigut Inatsisartuni ataasiaannarani oqallisigineqarnikuvoq. Oqallinnerit ilaasa kingunerisaanik, Kalaallit Nunaanni aningaaseriveqarneq pillugu nassuiaat 2008-mi suliarineqarlunilu saqqummiunneqarpoq¹. Pisortat pigisaannik aningaaserivimmik pilersitsisoqassaguni ajoqutit pitsaaqutinit amerlanerussasut, nassuiaammi inerniliunneqarpoq. Nunap karsiata ernumassutigineqarnera pingaarutilimmik tunngavilersuutigineqarpoq. Ukiut 16-it matumap siorna nassuiaatip suliarineqarneranit, ukiuni 2007-imit 2009 tikillugu nunarsuarmi aningaasarliornerup kingunerisaanik aningaaserivinnut nakkutilliinermut malittarisassat, aningaasaatinullu piumasaqaatit sakkortusimmata, aningaaseriveqarnermut piumasaqaatit annertusinikuupput. Sakkortusisamik piumasaqaatit taakkua kingunerisaannik aningaaseriviit pisussaaffii annertusipput, Namminesorlutik Oqartussallu aningaaseriveqarpata tassunga aamma sunniuneqassallutik.

Naalakkersuisut isumaqarput, kissaatigisatut anguniakkap anguneqarnissaa annertuumik ajornakusoorlunilu allaffissornikkut oqimaassasoq. Taarsiullugu Naalakkersuisut innersuussutigaat, aningaaserivimmik pilersitsisoqarani inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq, inuussutissarsiutinillu siuarsaaneq nalinginnaasumik sulissutigineqassasut. Tamanna tunuliaqutaralugu Naalakkersuisut inassutigaat, siunnersuut itigartitsissutigineqassasoq.

Siunnersuut tapersorsorneqassasoq amerlanerussuteqartut kissaatigissappassuk Naalakkersuisut kaammattuutigaat, malitsigisaanik aningaasartuutissat naatsorsorneqaqqillutik nalunaarusiassaq nutaaq avataani suleqatigisamit suliarineqartariaqassanersoq isumaliutigineqassasoq.

Taamatut oqaaseqarlunga kinguneqartussamik oqallinnissaq Naalakkersuit qilanaaraat, suliarlu ataatsimiititaliamit suliarineqassappat saaffigineqarsinnaallutik.

¹ UKA2007/72 tunuliaqutaralugu nassuiaat suliarineqarpoq, UKA2008/150-imullu atatillugu saqqummiunneqarluni.